

Årgång 28 nr 3 2017

Siriklockan

Frysände pastorats kyrkblad

Svenska kyrkan
FRYSÄNDE PASTORAT

LUTHERS UNGAR
TANKAR
för dagen
KYRKOVALET

FOTO: JESPER ANHEDE

innehåll

SIRIKLOCKAN nr 3 2017 *Kyrkblad för Svenska kyrkan i Fryksände, Lekvattnet, Vitsand och Östmark*

Box 52, 685 22 Torsby • info@fryksandepastorat.se • www.fryksandepastorat.se • Ansvarig utgivare: AnnKatrin Uppvall
Layout: Birgitta Brorson • Foto omslag: Birgitta Brorson • Tryckt hos Ramströms Tryckeri AB • Upplaga: 4800

3 KYRKOHERDEN har ordet	12 TANKAR FÖR DAGEN Katarina Wolf
4 KYRKORÅDETS ORDFÖRANDE har ordet	13 SÅNG OCH TEATER Luthers ungar
5 VÄLKOMMEN SOM MEDLEM i Svenska kyrkan	14 ANSLAGSTAVLAN smått o gott
6 MARTIN LUTHERS lilla katekes	16 KONFIRMANDER i Fryksände pastorat 2017
8 KYRKOVALET 17 september 2017	18 MUSIKGUDSTJÄNST med Karlstads Stifts Kyrkosångsförbund
10 ATT VARA församlingspedagog	19 FAMILJESIDAN Fryksände pastorat
11 MEDARBETARE i Fryksände pastorat	20 FRYKSÄNDE PASTORAT kontaktuppgifter

Buren av ett sammanhang

När jag skriver dessa rader har Torsbymårten just avslutats. I Fryksände och Östmarks kyrkor hade vi samma söndag konfirmandjubileum.

De som åkt längst kom från Halmstad och Stockholm. 50 och 60 år går snabbt och även då det inte känns så inombords så har kroppen, höljet blivit förändrat. Det är alltid lika intressant att som präst få vara en del i dessa återsamlingar. Få ta del av minnen och anekdoter och även indirekt få ta del av hur kyrkan och synen på densamma förändrats dessa år. Det är mindre stelt nu får jag ofta höra, att man som kyrkobesökare känner sig välkommen och sedd. Och en liknande förändring kan vi ju se på många andra håll i vårt samhälle; elevens och förälderns möte med skolan, patientens möte med läkaren. Vi möts på ett horisontellt plan, inte ett hierarkiskt, som de individer vi är. Och den utvecklingen, tänker jag, är i huvudsak god.

Svenska kyrkan finns i över 2000 församlingar i vårt land och i vårt Fryksände pastorat finns fyra av dem; Lekvattnet, Fryksände, Vitsand och Östmark. Våra fyra församlingar har alla rötter långt bak i tiden. Inte för inte firade vi 250-årsjubileum i Östmarks kyrka för två år sen. Ändå är dessa 250 år bara en åttondel av den tid som förflutit sen Jesus Kristus vandrade omkring här på jorden.

De konfirmandjubilarer som kom hem nu över mårtenshelgen var alla uppväxta i ett samhälle där Svenska kyrkan var en naturlig del i deras uppväxt, det var morgonbön i skolan och samhället var överblickbart på ett helt annat sätt än idag.

I min predikan tog jag upp att 1967 så fanns en kolossal framtidstro. Det var lätt att vara ung. Tillsammans bar man en gemensam berättelse och sammanhang.

Idag har så mycket förändrats och dagens unga bärs inte längre av en lika tydlig "berättelse" eller sammanhang. Förmodligen på både gott och ont. Valmöjligheterna och friheten är oändligt stor men också risken och faran att tappa fotfästet och orienteringen i tillvaron.

Svenska kyrkans uppdrag är att i varje tid lyfta fram det erbjudande och den undervisning Jesus ger oss. Att vad som än händer, var vi än är, hur livet än gestaltar sig så finns där en vakande kraft som vill ha med var och en att göra. Men denna vakande kraft tränger sig inte på, stångar sig inte fram med armbågarna, höjer inte volymen i den cyberrymd som idag omsluter oss alla. Därför är det viktigt att vi på eget initiativ "kopplar upp oss" till denna möjlighet. Här är gudstjänsten en kungsväg, bönen en annan; att söka stillhet och ro, lyssna inåt. För att här finna att det finns en hand som vill leda mig, skydda mig och som känner mig utan och innan. Mötet med denna kärlek och nåd förändrar ofta livet inifrån och ut för den som möter denna kraft. Och jag tänker att tillsammans har vi här ett ansvar att levandehålla och bära ut detta erbjudande – erbjudandet om den nåd och trygghet kyrkan har att förvalta i varje tid, för varje individ, för dig och mig.

Så välkommen till din kyrka och de mötespunkter i livet den har att erbjuda. Tillsammans levandehåller vi detta erbjudande om nåd Jesus kommer med till vår bygd och in i just vår tid. Det uppdraget är livsviktigt!

Johan Bonander, kyrkoherde

VÄRLDEN STÅR INFÖR SIN STÖRSTA HUMANITÄRA KRIS SEDAN 1945

Just nu arbetar vi för att rädda liv i Sydsudan, Somalia och Etiopien.

SMS:a SVÄLT till 72 905 och ge 100 kr.
Din gåva går bland annat till rent vatten och mat!

Läs mer på: svenskakyrkan.se/svalt

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance

Hösten är här

Så är då sommaren över och vi har gått in mot höst. Kyrkovalet har avklarats och på sidan 8 redogörs för det preliminära resultatet av detta. Som jag skrev i förra numret av Siriklockan har Svenska kyrkan en lång tradition av att vara en statskyrka. Man kan tycka att det är lång tid som förflutit sen år 2000 då Svenska kyrkan blev "fri från staten" men då ska vi komma ihåg att Svenska kyrkan dessförinnan, ja ända sen Gustav Vasas tid varit nära inlemmad med staten. Inte för inte var prästerskapet ett av de fyra stånden.

Den modell som nu finns i kyrkovalet är att olika nomineringsgrupper kan ställa upp och den trend som är för handen i många delar av vårt land är att de nomineringsgrupper som är opolitiska, det vill säga inte bundet till något politiskt parti, sakta men säkert vinner alltmer mark. Det här är en process och den ligger i händerna på dig som är medlem i vår svenska kyrka.

I kyrkoordningen framgår att Svenska kyrkan ska vara rikstäckande och i en bygd som vår är detta av den största betydelse. Vi har sett att affärer läggs ned, skolor och förskolor och att allt fler flyttar in mot såväl vårt eget kommuncentra som andra befolkningscentra. Då är det viktigt att kyrkan finns kvar. Men kyrkan är inte bara en realitet på landsbygden utan även i många av de mötesformer den möjliggör. Ett sådant exempel är själavårdssamtalet. Utan krav på dokumentation eller andra former av uppföljningar som kan verka hämmande erbjuds sådana samtal gratis och fritt.

På samma vis är det med all barn- och ungdomsverksamhet som nu startar upp, även den är avgiftsbefriad och när du är i behov av en lokal efter en begravning, dop eller vigsel är det kostnadsfritt att låna den lokalen i ditt församlingshem.

I förra numret av Siriklockan kunde vi ta del av hur mycket verksamhet vårt pastorat erbjuder och producerar under ett år. Mycket syns, men mycket äger också rum – och ska så vara – i det tysta. Ditt medlemskap är här helt avgörande. Tillsammans är vi Svenska kyrkan. Även om vi som är förtroendevalda kommer från olika nomineringsgrupper där vissa är kopplade till ett politiskt parti, som jag själv, och andra inte är det, är det gemensamma fokuset som förtroendevald att skapa dessa yttre ramar att Fryksände pastorat kan verka i den goda anda som är fallet. Det är ett ansvar som förpliktigar och, som jag ser är väldigt meningsfullt.

Rune Mattsson, Kyrkorådets ordförande

Det finaste du kan ge
är din tid

Under de år som insamlingen pågått har cirka 1,3 miljarder kronor samlats in, vilket har möjliggjort att mer än 100 projekt världen över varje år fått ekonomiskt stöd i sina uppdrag för att säkra en bättre framtid för många av de barn som har det allra tuffast.

Nu finns möjlighet för dig att göra en insats. Tusentals frivilliga över engagerar sig över hela landet, med bössinsamling, konserter, evenemang.

Vill du vara med och hjälpa till?
Gå in på www.varldensbarn.se/insamling
och läs mer om vad du kan göra!

 Världens Barn
Radiohjälpen 90 1950-6

Välkommen som medlem!

De allra flesta i norra Värmland är medlemmar i Svenska kyrkan, om du inte redan är det är du så välkommen att bli en del av Svenska kyrkan och vår gemenskap oavsett vem du är. Här finns det en plats för dig som har frågor om kristen tro, livet eller tankar kring dig själv. Men också för dig som vill engagera dig för rättvisa och en bättre värld, som vill sjunga i kör eller finna ro i en hektisk vardag.

Svenska kyrkan genom hela livet

Svenska kyrkan är en mötesplats för människor i livets olika faser och situationer.

- En kyrka som förmedlar hopp och ger stöd till den som drabbas av sorg och smärta.
- En kyrka som hjälper till att uttrycka den glädje man känner över att ha fått barn eller funnit en partner.
- En kyrka som samarbetar med andra goda krafter och bygger ett så bra och tryggt samhälle som möjligt.

VAD BLIR JAG EN DEL AV?

En kyrka förankrad i samhället och samtidigt i ständig utveckling. Som medlem blir du del av en församling och ett nätverk som sträcker sig över Sverige och världen. Tillsammans strävar vi efter en bättre värld för oss och kommande generationer. Grunden är Jesus budskap om kärlek till medmänniskan.

VAD FÅR JAG GÖRA OCH TA DEL AV?

Svenska kyrkan erbjuder dop, konfirmationer, bröllop och begravningar, och firar gudstjänster, mässor och andakter. Kyrkan ordnar aktiviteter som öppen förskola, ungdoms-

grupp, symöten, körer, språkkafé "Nyfiket", soppluncher m.m. Kyrkan stöttar de som är mest utsatta i samhället. Det finns både diakoner och präster som du kan boka samtal med, när små eller stora problem gör livet svårt.

Svenska kyrkan har ett omfattande arbete i andra länder där man ger stöd åt människor som drabbats av katastrofer, svält och konflikter.

MEDLEM GENOM DOPET

Du blir medlem i kyrkan genom ditt dop. Är du redan döpt i ett annat kristet samfund kan du bli medlem i Svenska kyrkan efter samtal med en av våra präster. Tidigare blev den som föddes i Sverige automatiskt medlem i Svenska kyrkan, men så är det alltså inte längre.

SÅ BLIR DU MEDLEM

Du blir medlem genom att ansöka om inträde i Svenska kyrkan, skicka ansökan till pastorsexpeditionen. Är du osäker på om du redan är medlem eller har andra frågor om medlemskapet kan du fråga oss. Du hittar kontaktuppgifter och inträdesblankett nedan!

Anmälan om inträde i Svenska kyrkan

Svenska kyrkan
FRYKSÄNDE PASTORAT

Namn ..... Personnummer .....

Gatuadress ..... Postadress .....

Ort och datum ..... Namnteckning .....

Telefon.....

Fylli de svar som är aktuella:

Jag är döpt i Svenska kyrkans ordning, år eller datum .....

Jag är döpt i en annan evangelisk-luthersk kyrkas ordning, ange vilken ..... år eller datum .....

Jag är döpt i en annan kristen kyrkas ordning, ange vilken ..... år eller datum .....
och önskar undervisning i Svenska kyrkans tro.

Jag är inte döpt men önskar undervisning i Svenska kyrkans tro som förberedelse för dop.

Jag är konfirmerad i Svenska kyrkans ordning, år eller datum .....

Jag är konfirmerad i en annan kristen kyrkas ordning, ange vilken ..... år eller datum .....

Skicka eller lämna till Pastorsexpeditionen, Kyrkogatan 26, 685 30 Torsby. Tel. 0560-272 00

Martin Luthers

Lilla katekes

Text: Johan Bonander Bild: Birgitta Brorson

Det är 500 år sen Martin Luther spikade upp sina teser på kyrkporten i Wittenberg. Detta uppmärksammas av vår lutherska kyrka och som en del i detta lyfter vi upp delar av Luthers centrala tankar. Här återges Martin Luthers undervisning om Trosbekännelsen så som han själv skrivit om den i sin "Lilla katekes".

I Lilla katekesen sammanfattar Martin Luther den kristna tron i ett antal huvudstycken. Han knyter an till den undervisning som går tillbaka till kyrkans äldsta tid vilken syftade till att skapa kristna och församlingar som var "myndiga" alltså kunde tänka själva.

I sin tyska mäsas från år 1526 säger Luther: "Jag vet ingen enklare eller bättre uppläggning av en sådan underrättelse eller undervisning än den som gjordes i kristenhetens barndom och som förblivit fram till idag, nämligen: Tio Guds bud, den apostoliska trosbekännelsen och Vår Fader".

Trosbekännelsen och Martin Luthers egna kommentarer

Jag tror på Gud Fader allsmäktig, himmelens och jordens skapare.

Vad betyder det? Jag tror, att Gud har skapat mig och alla varelser, har gett mig kropp och själ, ögon, öron och alla lemmar, förnuft och alla sinnen och att han ännu håller det vid liv; att han ger mig kläder och skor, mat och dryck, hus och hem, maka och barn, åker, boskap och alla ägodelar; att han var dag försörjer mig rikligt med allt vad jag behöver för livets uppehälle och att han skyddar mig för allt farligt och bevarar mig för allt ont. Allt detta gör Gud av sin faderliga godhet och barmhärtighet, utan att jag förtjänar det eller är värd det. Därför bör jag tacka och lova, tjäna och lyda Gud. Det är visst och sant.

Jag tror på Jesus Kristus, Guds enfödde Son, vår Herre, vilken är avlad av den helige Ande, född av jungfrun Maria, pinad under Pontius Pilatus, korsfäst, död och begravnen, nederstigen till dödsriket, på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda, uppstigen till himmelen, sittande på allsmäktig Gud Faderns högra sida, därifrån igenkommande till att döma levande och döda.

Vad betyder det? Jag tror, att Jesus Kristus – sann Gud, född av Fadern i evighet och samtidigt sann människa, född av jungfrun Maria – är min Herre, som har befriat, förvärvat och vunnit mig, förlorade och fördömda människa, från alla synder, från döden och från djävulens våld. Detta har han inte gjort med guld eller silver, utan med sitt heliga och dyra blod och med sitt oskyldiga lidande och sin död, för att jag skall vara hans egen, leva med honom i hans rike och tjäna honom i evig rättfärdighet, oskuld och salighet, så som han är uppstånden från döden, lever och regerar i evighet. Det är visst och sant.

Jag tror och på den helige Ande, en helig, allmänlig kyrka, de heligas samfund, syndernas förlåtelse, de dödas uppståndelse och ett evigt liv.

Vad betyder det? Jag tror, att jag inte av eget förnuft eller egen kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komma till honom, utan den helige Anden har kallat mig genom evangelium, upplyst mig med sina gåvor, samt helgat och behållit mig i en rätt tro. Anden kallar, församlar, upplyser, helgar, behåller och bevarar hela kristenheten på jorden hos Jesus Kristus i en rätt tro, och ger mig och alla trogna i denna kristenhet riklig förlåtelse var dag för alla synder. På den yttersta dagen skall Anden uppväcka mig och alla döda och ge mig och alla trogna i Kristus ett evigt liv. Det är visst och sant.

1517 | 500 ÅR AV
2017 | REFORMATION

† Jhr. path. ut. the. iust. ...

Då har det varit kyrkoval i vårt land och i Fryksände pastorat var valdagen en dag fylld av britt-sommarvärme och sol.

Det preliminära valresultatet är att Socialdemokraterna fick 40,50 %, Centerpartiet 18,92 % och Samlingslistan 40,59 %. Detta resultat inkluderar inte alla förtids- och brevröster utan är preliminärt. Valdeltagande var 19,03 % att jämföra med 2013 års val då det var 14,18 %. I samtliga valdistrikt var denna ökning av röstande märkbar då Siriklockans fotograf denna dag emellan söndagens gudstjänster besökte pastoratets vallokaler inklusive pastorsexpeditionen där möjlighet att förtidsrösta även getts under två veckor före själva valdagen.

Fryksände norras valförrättare: Håkan Larsson, AnnKatrin Uppvall, Ann-Marie Uppvall. Gösta Bredsberg, Jerry Persson.

Som valnämndens ordförande är jag imponerad av hur bra allt har fungerat. Från förtidsröstningens början till sammanräkningen på valdagens slut.

Jag besökte alla vallokaler och kunde konstatera en mycket god ordning i alla lokaler. Sammanräkningen fungerade hundra procentigt, protokoll och bilagor var rätt ifyllda. Alla valresultat var inrapporterade före halv ett på måndagsnatten. Vi fick faktiskt beröm av röstmottagarna på stiftet för god ordning på våra valförsändelser.

Valnämnden i Fryksände pastorat vill tacka alla som medverkat i detta mycket bra fungerande kyrkoval.

Rune Mattsson/ordf.

Förtidsröstningen på valdagen ombesörjde Elisabeth Johnsson och Marie Nilsson.

Foto: Johan Bonander

Foto: Johan Bonander

Östmarks valförrättare: Per-Arne Ludvigsson, Sture Larsson, Roger Ericsson, Birgitta Sundberg, Lennart Eriksson.

Foto: Johan Bonander

Vitsands valförrättare: Rolf Classon, Peter Stolpe, Tony Nilsson Inga-Greta Lindblom, Stefan Jansson.

Foto: Johan Bonander

Fryksände södras valförrättare: Monica Bornstedt, Eva-Stina Bredsberg. I Fryksände södra tjänstgjorde även Marianne Olsson, Åke Hedin och Torbjörn Jansson.

Foto: Johan Bonander

Lekvattnets valförrättare: Hasse Keck, Mats Mattsson, Inga-Britt Keck Karlsson, Ulla-Britt Westh och Sune Lekemark

Foto: Johan Bonander

Att vara församlingspedagog

Text och bild: Hans Öberg

Lukas och Kleopas är på väg till Emmaus, förvirrade och bedrövade av de senaste dygnens händelser. Påsken var över. Deras mästare, Jesus, var död.

Men så hade några kvinnor sagt att de mött honom, levande. Troligtvis i rädsla har de nu lämnat Jerusalem och är på väg till Emmaus. Så får de sällskap av ytterligare en person, en medvandrare som delar deras tankar och tar deras frågor på allvar. Vi kan kalla honom en pedagog. (En pedagog var från början den slav som "vandrade med" barnen till och från skolan i det gamla Grekland.)

Pedagogiken inom Svenska kyrkan hämtar ofta sin inspiration från Lukas berättelse när han och Kleopas mötte Jesus på vägen till Emmaus. Det Jesus gör är att först ta reda på vilka frågor som är aktuella för det bedrövade paret. "Vad går ni här och talar om?" säger han. För kyrkan idag är det lika viktigt att få reda på vilka frågor som är angelägna för människor här och nu. Sen får Emmausvandrarerna formulera sig, det är alltid bra att sätta ord på sina frågor och funderingar. Det är först efter detta som Jesus börjar förklara, kanske inte direkt undervisa, utan snarare be dem gräva i minnet. Vad var det profeterna sa? frågar Jesus. Det här sättet att tillsammans söka kunskap känner vi igen från folkbildningstraditionen som är en annan stark inspirationskälla i Svenska kyrkans arbete.

Som församlingspedagog lutar jag mig ofta mot dessa två traditioner. Jag tycker mig se att den kunskap man tillsammans vaskat fram blir en djupare och mer förankrad kunskap. Kan man dessutom finna flera kanaler att förmedla kunskapen på som t.ex. konst, musik, rollspel eller upplevelsevandringar så tenderar kunskapen att bli, vad jag kallar, "kännskap".

Kunskap sitter i intellektet men en "kännskap" sitter både i hjärtat och i händerna, ja kanske i hela kroppen ibland.

En gammal smed sa en gång att "man kan aldrig lära sig ett hantverk genom att läsa en bok." Det ligger mycket i det, vi kan läsa mycket om etik och moral, om självavård och samtalsmetoder, men utan att få öva denna kunskap i praktiken så blir den lätt endast kunskap. Vi kan ta räddningstjänsten som exempel. Det är ingen slump att man inte enbart utbildar sin personal om hur man ska agera och samverka i en krissituation. Man övar också i vad man skulle kunna kalla rollspel med personer som spelar skadade och chockade, för att övningen ska bli så realistisk som möjligt. Rollspel har jag använt mycket inom konfirmand- och ungdomsverksamheten som ett instrument för att utforska sin egen etik och moral, eller även andras för den delen. Det är ypperligt att i en trygg miljö få spela en riktig slagskamp än att gå ut på torget och testa att vara en.

Då och då får man som pedagog också vara med om det där ögonblicket som Lukas beskriver som "då öppnades deras ögon". Det där fantastiska ögonblicket när man märker att polletten har trillat ner, när kunskapen leder till en förändring, en förvandling. Att ha förmånen att jobba som församlingspedagog, som medvandrare, är fantastiskt. Att få dela en sträcka av olika människors livsvandring och förhoppningsvis hjälpa dem att gräva fram sin kunskap, komma till insikt och gå vidare som en visare människa. Det är en Guds nåd, som jag är tacksam över.

Hans Öberg församlings- pedagog

Jag kommer från... Jag är född i Älvdalen och uppvuxen i Idre men bor nu sen många år i Sunne.

Tidigare har jag... Varit församlingspedagog i Sunne pastorat och innan dess jobbade jag bl.a. ett kort tag som konfirmandledare i Fryksände.

Varför jag jobbar på Fryksände pastorat... Jag sökte tjänsten i Fryksände pastorat då jag hört mycket gott om församlingarna och tyckte det verkade som en rolig utmaning att hjälpa till i uppbyggnaden av barn- och ungdomsverksamheten.

Mitt mål/min vision är... Att barn och unga ska upptäcka att det här är deras kyrka, deras församlingshem och att kristen tro faktiskt handlar om deras liv.

Jag brinner för... Ungdomar, skapande, rollspel, ikoner, pedagogik och mycket mer.

På fritiden... Pysslar vi mest om vårt hus. Men om det blir tid över så besöker vi barn och barnbarn, det kan det bli lite jakt, hantverk av olika slag eller besöka någon operaföreställning.

Mitt favoritcitat är... Visa mig din tro utan gärningar, så skall jag genom mina gärningar visa dig min tro.

Vad du inte visste om mig... Att jag bott och arbetat i Sydafrika i fyra år.

Jag kommer från... Västra Ämtervik.

Tidigare har jag... Arbetat med lite av varje, exempelvis industriarbetare, reparatör, ordningsvakt och i butik, nu senast som kyrkvaktmästare på Svenska kyrkan i Sunne.

Varför jag jobbar på Fryksände pastorat... Efter drygt 10 år i Sunne ville jag pröva något nytt. Därför sökte jag till Fryksände och fick förtroendet att arbeta här.

Mitt mål/min vision är... Jag vill sköta mitt arbete efter bästa förmåga, även om det blir fel ibland.

Jag brinner för... Jag vill vara en person som gör skillnad för mina medmänniskor.

På fritiden ... Jag är väldigt intresserad av tåg i alla storlekar.

Mitt favoritcitat är... "Dä ordner sej".

Vad du inte visste om mig... För länge sedan spelade jag fiol i Frykeruds spelmanslag tillsammans med konstnären Erling Ärlingsson på Sillegården.

Henry Sjölund vaktmästare

Tankar för dagen

Text: Katarina Wolf Foto: Birgitta Brorson

Att bli vuxen är inte att bli fyrkantig. Men att bli vuxen är att bli rundare! Nej, det här handlar inte om mat eller övervikt. Men att bli vuxen är att bli allt rundare och rundare. Ja, att expandera och att inrymma allt mer.

Att bli vuxen är att bli större och större, som universum. Man undrar vad som finns där bortom slutet, bakom väggen, där allt tar slut. Jo, där det tar slut, där fortsätter det. Precis som i Tranströmers dikt så öppnar det sig inne i oss valv på valv i oändlighet. Men i en vuxen människa är det är inte bara valv som inryms utan också stjärnor, svarta hål, negativ materia, planeter, satelliter och en hel del rymdskrot som cirkulerar.

Ju mer vi växer desto fler saker och ting kan vi innehålla. Och ju vuxnare vi blir desto större plats blir det också för leken. Lekytan utvidgas i oss. När vi blir vuxna betyder inte att vi ska sluta leka. Tvärtom! När vi blir vuxna kan vi hitta på en massa nya sätt att leka på.

När jag som barn skojsamt roade mig på nåt ställe som saknade såväl klätterställningar som färgglada gunghästar, kom det inte sällan någon vuxen som sa ”Det här är ingen lekplats!”

Va? svarade jag dessvärre inte. Ingen lekplats? Märker inte du den oerhörda potential som finns i den här sterila miljön tack vare min barnsliga kompetens?

Tråkigt nog replikerade jag inte heller. Vik hädan du mossbelupna betongsugga! Gå hem och drick kaffe och stör mig inte i mitt stojande. Att leken är ett bevis på intelligens, påpekade jag inte heller för dom stora.

Korpar leker! Jag läste nånstans att man har sett korpar åka rutchkana i snödrivor och göra loopar och volter i luften – bara för skojs skull. Nej, det verkar tydligen inte vara så att de endast leker för att öva sig i jakt eller något annat vi tänker på som nyttigt. Korparna leker – bara för skojs skull. Inte för vinnings skull. Inte för någon annans skull. Inte för nyttans skull. Utan tydligen bara för skojs skull.

Lek är nog något nästan heligt. Ett, som det heter på latin, mysterium tremendum et fascinans. Något vi inte kan greppa, som skakar om och fascinerar oss.

Leken är nog nästan gudomlig. Men vad innebär det? Vem är Gud om leken är gudomlig? Kanske är det glädjen och det lekfulla som är gud.

Att Gud är lika med kärlek har väl de flesta vant sig vid. Men en annan definition av Gud skulle kunna vara just glädje. Bara för skojs skull!

1517 | 500 ÅR AV
2017 | REFORMATION

Sång och teater

**i Fryksände kyrka för SMÅ
och stora, lördagen den
28 oktober kl. 17.00**

Östmarks bygde- och kyrkokör
och pastoratets samtliga barn-
och ungdomskörer framför musi-
kalen LUTHERS UNGAR skriven av
Karin Runow.

Vill du vara med? Vi behöver fler medverkande!

Hör då snabbt av dig till körledaren så kanhända att vi kan "förvandla" dig till bagare, slaktare, skraddare, skomakare, bonde, präst, tiggare, gycklare eller nunna.

Mycket av det vi gör i Svenska kyrkan bottnar i Luthers tankesätt. Men vem var Luther, hade han fru och barn?

I vår version av denna omtyckta musikal försöker vi berätta hur en vanlig dag i Martin Luthers liv kunde se ut år 1539. Vi förflyttar oss till Tyskland. Till hans hem i Svarta klostret, i handelsstaden Wittenberg.

Där får vi träffa prästen Martin, hans fru Katharina och deras 5 barn; Hans, Magdalena, Martin den yngre, Paul och Margarethe samt några av familjens vänner och bekanta.

Det är renässans och vindarna blåser friska efter medeltidens trångsynthet. Den före detta munken Martin Luther tar strid för saker som han tycker behöver förändras. Bland annat anser han att alla ska kunna läsa bibeln på sitt eget språk och att ALLA ska få gå i skolan (inte bara de med skägg). Mycket av det han ville förändra, blev faktiskt verklighet, i alla fall i vår del av världen.

Låter det spännande? Välkommen som deltagare eller publik. Tillsammans lär vi oss mer om Luthers liv och reformationshistorien, de händelser som ligger till grund för vår svenska kyrka. Avlatsbrev går tyvärr inte att köpa; det har Luther bestämt! Kom gärna tidsenligt klädd.

Varmt välkomna!

Övningar pågår för fullt i dessa körer: Vitsands barnkör

Tisdagar kl 13.15-14 i Aspedskolas gymnastiksal

Östmarks barnkör

Tisdagar kl 15.15-16 i Östmarks församlingshem

Östmarks bygde- och kyrkokör

Tisdagar kl 18.30-20.30 i Östmarks församlingshem

Fryksände barnkör

Torsdagar kl 15.20-16 i Fryksände församlingshem

Fryksände ungdomskör

Torsdagar kl 16.20-17 i Fryksände församlingshem

Fryksände Minikör

Torsdagar kl 17.10-17.40 i Fryksände församlingshem

Körledare Rose-Marie "Mia" Stenmark 070-200 01 56,
rose-marie.stenmark@svenskakyrkan.se

DROP-IN-DOP

för barn upp till 10 år

**Lördag 21 okt. kl. 13.00-16.00
i Fryksände kyrka**

Dopet går till så att en dopblankett skrivs ut, ett dop-samtal äger rum och därefter genomförs dopet. Efteråt är ni välkomna till församlingshemmet där vi bjuder på dopkaffe och tårta!

För info ring pastorexpeditionen tel. 0560-272 00.

Varmt välkomna!

Rickard Berggren heter Elvis i mellannamn och jag träffade Rickard på en utbildning för "polispräster" 2012. Utöver sitt arbete som präst i Sandviken sjunger Rickard Elvis-sånger. Denna hans föreställning passar väl in i kyrkorummet då Rickard i sin presentation av Elvis inte minst berättar om Elvis kristna tro och vad den betydde för honom och hans sånger. Nu den 6/9 var det så dags för Rickard att återigen besöka vårt vackra Värmland, det var den tredje gången i ordningen han var här. Denna gång sjöng han tillsammans med Ingela Älvskog och ackompanjerades av Anders Halvarsson. Det blev en underbar kväll tillsammans och kollekten den tillföll Världens Barn.

Johan Bonander

Välkommen till meditation!

Torsdagar kl. 18.00 i Fryksände kyrka

Bibelstudie och förböngruppen

Bibelstudie och förböngruppen har nu startat efter sommarens uppehåll. Varje tisdag kl. 19.00-20.30 träffas vi i Fryksände församlingshem. Gruppen är "öppen" och du är välkommen de tillfällen som passar dig. Samtalsledare under hösten är bl.a. Ingela Älvskog, Hans Öberg, Karin Lövestam Öberg och Johan Bonander.

Välkommen!

Så här ser det ut när vi vaktmästare, musiker och präster kommer till Vitsands kyrka på söndagarna. Glada människor, tända ljus och gott fika. Från vänster: Maj-Britt, Birgit, Åke, Lisbeth, Barbro, Solveig och Berit.

Välkommen till barn- och ungdomsverksamheten!

CAFÉ LITEN & STOR 0-6 år med vuxens sällskap, måndagar drop-in från 09.30-12.00 i församlingshemmet i Torsby, ingång från Holländergatan. En mötesplats för vuxna med barn där vi får umgås, byta tankar och idéer, pysslar, sjunga och fundera över livet och tron. Ingen föranmälan. Ansvarig: Hans Öberg och Anna-Karin Jönsson.

VITSANDS BARNKÖR "rörelseSÅNG" Årskurs F-5, tisdagar kl. 13.15-14.00 i Aspedis skolas gymnasal. Ansvarig: Rose-Marie Stenmark.

ÖSTMARKS BARNKÖR "musikKÖR" Årskurs F-5, tisdagar kl. 15.15-16.00 i Östmarks församlingshem. Skolbussen kör barnen från skola/fritids till församlingshemmet och hem efteråt. Ansvarig: Rose-Marie Stenmark.

FRYKSÄNDE BARNKÖR "stämSÅNG" Årskurs 1-5, torsdagar kl. 15.20-16.00 i Fryksände församlingshem, ingång från Holländergatan. Ansvarig: Rose-Marie Stenmark.

FRYKSÄNDE MINIKÖR "KÖRlek" 4-6 år, torsdagar kl. 17.10-17.40 i Fryksände församlingshem, ingång från Holländergatan. Ansvarig: Rose-Marie Stenmark.

UNGDOMSKÖREN "YOUNGVOICE" Årskurs 6 och uppåt, torsdagar kl. 16.20-17.00 i Fryksände församlingshem, ingång från Holländergatan. Ansvarig: Rose-Marie Stenmark.

BARNTIMMAR Årskurs F-2, tisdagar kl. 13.15-15.00 i Östmarks församlingshem. Skolbussen kör barnen från skola/fritids till församlingshemmet och hem efteråt. Ansvarig: Yvonne Johansson och Inga-Lill Nilsson.

MINIÖRER Årskurs 3-5, tisdagar kl. 16.00-18.00 i Östmarks församlingshem. Ansvarig: Yvonne Johansson och Inga-Lill Nilsson. Start 3/10.

UNGA LEDARE 15 år och uppåt, torsdagar kl. 16.00-18.00 i Fryksände församlingshem, ingång från Holländergatan. Det finns en ledarutbildning som riktar sig till konfirmerade ungdomar och äldre. En utbildning i samarbete med Kyrkans Unga och Karlstad stift. Deltagarna kommer att delta som faddrar i konfirmandverksamheten samtidigt som man får en riktigt bra ledarutbildning helt gratis! Ansvarig: Hans Öberg.

Konfirmandgrupper:

WILD LIFE Onsdagar kl. 14.00-16.00 i Fryksände församlingshem
Ansvarig: Ingela Älvskog Hans Öberg.

FOLKRACE Torsdagar med start 16.45 i Östmarks församlingshem.
Ansvarig: Johan och Eva Bonander.

ESTET Onsdagar kl. 14.00-16.00 i Fryksände församlingshem.
Ansvarig: Katarina Wolf och Anders Halvarsson.

Johan Bonander 070-515 04 40
Anna-Karin Jönsson 070-228 27 47
Rose-Marie Stenmark 070-200 01 56
Hans Öberg 070-250 37 63
Anders Halvarsson 070-280 74 26

Yvonne Johansson 073-050 22 84
Inga-Lill Nilsson 070-281 50 60
Ingela Älvskog 0560-27 202
Eva Bonander 070-375 41 44

Världens Barn

Radiohjälpen 901950-6

Svenska kyrkan deltar i insamlingen Världens Barn. Tillsammans med flera andra organisationer är Svenska kyrkan en del av Världens Barn-kampanjen. Det handlar om alla barns självklara rättighet till hälsa, utbildning och framtid.

Sedan starten för arton år sedan har över 1,4 miljarder kronor samlats in till långsiktig hjälp åt världens mest utsatta barn. De insamlade pengarna går till att förändra villkoren för de barn som har det allra tuffast.

De organisationer som är med och samlar in pengar har rätt att söka bidrag till sin verksamhet från de insamlade pengarna. Svenska kyrkans internationella arbete får ta del av 7% av de insamlade pengarna.

Kriget i Syrien har tvingat många barn på flykt

Under 2016 lyfte Svenska kyrkan särskilt fram arbetet bland barn i flyktingläger i Jordanien, där det psykosociala arbetet är oerhört viktigt. Genom att spela teater, måla, leka och delta i gruppdiskussioner får barn i åldrarna 7-14 år hjälp att hantera sina känslor och stöd i att tänka kring framtiden.

Föräldrar får utbildning i att upptäcka stresssymptom och hur de kan hjälpa sina barn att hantera effekterna av kriget. Särskilt utbildade socialarbetare pratar med föräldrar om syriska och jordanska barns situation i Jordanien. Samtalen handlar om barnarbete, barnäktenskap, övergrepp och vikten av att barnen går i skolan.

Var med och ge!

Radiohjälpens **plusgiro 90 1950-6** och **bankgiro 901-9506** är alltid öppet för gåvor. Du kan också sms:a VB100 till 72999 för att ge 100 kronor.

VILDMARKSGRUPPEN I LEKVATNETS KYRKA PINGSTAFTON 2017

ÖVRE RADEN: Eva Zakrismark, Alicia Gustafsson, Tilda Miller, Johanna Axelsson, Nathalie Märs, Hilma Söderlund, Rebecca Henriksson, Hanna Berg, Celina Barhammar, Alva Bergkvist, Keinth Lundquist

NEDRE RADEN: Sandra Persson, Thilde Nilsson, Alma Mühlbach, hunden Diesel, Stina Spets, Kajsa Holmberg, Wilma Björn

VILDMARKSGRUPPEN I LEKVATNETS KYRKA PINGSTAFTON 2017

ÖVRE RADEN: Eva Zakrismark, Felix Glad, Hannah Ihle, Nils-Johan Antonsson, Christoffer Mauritz, Keinth Lundquist

NEDRE RADEN: Oscar Braneby, Clara Gustafsson, Olivia Axelsson, hunden Diesel, Alma Johannesson, Elin Sölenjö, Isak Lindblom Lind

KONFIRMATION I ÖSTMARKS KYRKA 20 MAJ 2017

ÖVRE RADEN: Simon Haraldsson, Charlie Barth, Kevin Jakobsson, Daniel Carle, Elvina Persson, Ida Persson, Edwin Bodén, Hugo Skröder, Emil Larsson Karlsson, Simon Jönsson MELLERSTA RADEN: Maria Järnry, William Lindberg, Tage Karlsson, Miranda Larsson, André Olsson, Felix Egegren, rosemarie Stenmark, Alma Berglund Dahlberg, Tilda Norman, Emma Boåsen, Emil Persson Johansen, Inger Hjalmarsson NEDRE RADEN: Ronja Jakobsson, Pontus Ketola, Olle Jonsson, Matilda Halvarsson, Emil Timan Larsson, Hampus Ketola, Filippa Björklund

KONFIRMATION I FRYKSÄNDE KYRKA 14 MAJ 2017

Eva Zakrismark, Ida Wang Eriksson, Annida Edvardsson, Alina Larsson, Madeleine Persson, Ingela Älvskog

Stiftskören och högklassig barockorkester i Fryksände

Under hela året har minnet av reformationen uppmärksamats i Svenska kyrkan. Kyrkosångsförbundet i Karlstads stift, som förenar många körsångare, planerar för flera konserter med anknytning till jubileet.

En av Luthers viktigaste koraler står i centrum – *Vår Gud är oss en väldig borg* (SvPs 237). Johann Sebastian Bach har använt sig av denna koral i sin musik och bl a skrivit en hel kantat med detta tema, kantat nr 80.

Vi har nu den stora glädjen att kunna framföra denna kantat med ett 80-tal körsångare från Torsby, Sunne och hela stiftet i Fryksände kyrka lördagen 7 oktober kl. 18.00. Katharina Hieke, organist i Fryksände tillika stiftsdirigent leder stiftskören och orkestern. För musiken står en av Sveriges allra finaste barockensembler, Göteborg Baroque. Förutom kantaten *Vår Gud är oss en väldig borg* så sjunger vi även bl.a. ett beställningsverk av Fredrik Sixten.

 Svenska kyrkan
 FRYKSÄNDE PASTORAT

MUSIK- GUDSTJÄNST

Fryksände kyrka

Lördag 7 oktober kl. 18.00

med Karlstads Stifts Kyrkosångsförbund

Bach: Kantat "En väldig borg"

Sixten: Gud vare lovad, uruppförande, m. fl.
Stiftskören

Solister: Rodhe Andersson, Mari Lindbäck,
Anders Fredriksson, Peter Boman
Göteborg Baroque

Dir: Katharina Hieke

Präst: Johan Bonander

Arr: Kyrkosångsförbundet i Karlstads stift samt Fryksände pastorat.

*Fri entré - frivillig gåva
till Världens barn*

Döpta**FRYKSÄNDE**

- 15/7 NELLIE Linnéa Maria Darle
 16/7 INGRID Sonja Maria Gripö
 22/7 PHILIP Johan Mathias Modén
 23/7 ANTON Lars Valfrid Henriksson
 6/8 Karl Johan Roger ALEXANDER Adolfsson
 13/8 Karl LEO Persson
 19/8 MIRA Eli Märta Axelsson
 20/8 ENGLA Elvi Nicole Larsson
 26/8 IDUN Tora Viola Hoffer Kindwall
 26/8 Carl HJALMAR Kindwall Lindell
 26/8 ALVA Maria Sandberg
 26/8 Anna LOVINA Sandberg
 26/8 SIXTEN Magnus Sjöberg Jangdin
 3/9 WILLIAM Erik Henrik Larsson
 9/9 CEBASTIAN Donaire Martinsson
 16/9 Pär WALTER Elton Jönsson
 23/9 THEO Einar Börhaug

LEKVATTNET

- 15/7 CASPER Jan-Ove Anders West
 22/7 FREJA Laila Aina Gustafsson

VITSAND

- 26/7 EMMIE Gunvor Maja-Stina Hedegren Larsson

ÖSTMARK

- 30/7 Jakob Rune MATEO Hedlund
 6/8 NICKI Kerstin Lili Wadman
 2/9 TUVÅ Märta Matilda Skog
 2/9 Inga VERA Elisabeth Aronson

Vigda/Välsignade**FRYKSÄNDE**

- 7/7 Dovile Sukyte och Tomas Pontinder
 22/7 Madeleine Rahm och Anders Mattsson
 29/7 Helena Halvardsson och André Liljemark
 29/7 Malin Persson och Niclas Martinsson
 5/8 Rawan Mayer och Jean-Philippe Mayer
 12/8 Emelie Larsson och Karl Walheim
 23/8 Elin Carlström och David Eriksson

VITSAND

- 29/7 Ida Svensson och Christer Valfridsson

ÖSTMARK

- 15/7 Theres Persson och Robin Nilsson
 5/8 Inger Rattfeldt och Jonas Dedorsson
 5/8 Tina Brorsen och Per Morten Schou
 12/8 Veronica Agnarsson och Marcus Jonasson

Avlidna**FRYKSÄNDE**

- 20/6 Yngve Andersson 85 år
 23/6 Arne Johansson 84 år
 28/6 Maja Bengtsson 85 år
 5/7 Odd Kleppenes 69 år
 5/7 Lennart Eriksson 82 år
 7/7 Birgit Eriksson 80 år
 12/7 Viola Lind 80 år
 17/7 Solveig Larsson 68 år
 30/7 Eva Halvardsson 82 år
 30/7 Gullan Carlsson 90 år
 31/7 Göran Axelsson 70 år
 31/7 Teresa Kutryb 59 år
 5/8 Agnes Lindqvist 90 år
 9/8 Sven-Olof Johanson 88 år
 9/8 Paul Persson 95 år
 15/8 Birgit Nilsson 91 år
 21/8 Kalle Grundstedt 77 år
 28/8 Ante Berg 76 år
 28/8 Svea Jönsson 84 år
 11/9 Margareta Bengtsson 92 år
 12/9 Margaretha Nilsson 81 år

LEKVATTNET

- 19/8 Birgitta Rytterlund 74 år
 30/8 Thyra Eriksson 96 år

VITSAND

- 25/7 Ingrid Olsson 72 år
 6/8 Elon Persson 81 år
 9/8 Gerd-Inger Nilsson 86 år
 1/9 Eric Andersson 93 år

ÖSTMARK

- 27/11 Tommy Flitt 67 år
 9/3 Richard Forsberg 90 år
 7/7 Axel Karlsson 96 år
 23/7 Lennart Sundquist 72 år
 31/7 Börje Hallsson 81 år
 2/9 Stig Olof Eriksson 82 år

PASTORSEXPEDITION 272 00

Anna-Lena Yderstig, kyrkoskrivare
Besöksadress: Kyrkogatan 26 Postadress: Box 52, 685 22 Torsby
E-post: fryksande.pastorat@svenskakyrkan.se
Hemsida: www.fryksandepastorat.se
Öppet: mån-tis 10-12, ons-tors 10-12, 13-15

KYRKOHERDE

Johan Bonander 272 01
Tjänstebostad, Östmarks prästgård 200 13

KOMMINISTRAR

Ingela Älvskog 073-022 69 54
Katarina Wolf 070-352 32 27
Johan Arvill (vik. 50 %) 070-591 03 92

DIAKONER

Eva Bonander 070-375 41 44
Karin Lövestam-Öberg 070-671 39 61

FÖRSAMLINGSPEDAGOG

Hans Öberg 070-250 37 63

MUSIKER

Katharina Hieke, organist 070-280 91 88
Lena Persson Måwe, kantor 070-280 69 74
Eva Verde, kantor 070-280 71 94
Rose Marie Stenmark, kantor 070-200 01 56
Anders Halvarsson 070-280 74 26

INFORMATÖR

Birgitta Brorson 272 04

KYRKOFÖRVALTNING

Elisabeth Johnsson, kyrkokamrer 272 14
Marie Nilsson, kyrkokamrersassistent 272 03

KYRKOGRÅRDSFÖRVALTNING

Lars Wikström, kyrkogårdschef 272 07
Lars Olsson, vice kyrkogårdschef 070-288 36 90
Kyrkogatan 26 070-531 01 64

KYRKVAKTMÄSTARE

Lisbeth Kanth 070-691 81 64
Henry Sjölund 070-222 18 57

FRYKSÄNDE FÖRSAMLING

Anna-Karin Jönsson, församlingsvärdinna 272 15
Annamaj Carlsson, lokalvärdare 272 05
Eva Zakrismark, administratör 070-280 12 62
Blomsterfonden, pastorsexpeditionen 272 00
eller via hemsidan www.fryksandepastorat.se

LEKVATNETS FÖRSAMLING

Kyrkogårdsärende kontakta Lars Olsson 070-288 36 90
Kyrkan/församlingshemmet 501 01
Blomsterfonden, Bertil Johansson 501 31

VITSANDS FÖRSAMLING

Roland Nilsson, kyrkogårdens kontaktperson 070-304 57 36
Blomsterfonden, Arnold Mattsson 423 09, 310 75

ÖSTMARKS FÖRSAMLING

Stig Norman, kyrkogårdens kontaktperson 070-595 73 56
Församlingshemmet 200 59
Blomsterfonden, Maj-Lis Haglund 210 09

KYRKORÅDETS ORDFÖRANDE

Fryksände pastorat, Rune Mattsson 132 82

FÖRSAMLINGSRÅDENS ORDFÖRANDE

Fryksände, Ann-Marie Uppvall 421 39
Lekvattnet, Inga-Britt Keck Karlsson 520 50
Vitsand, Barbro Ström 072-234 00 46
Östmark, Roger Ericsson 070-693 62 68